

Kielipolitiikkaa naapurissa

Julkaistu 31. toukokuuta 2010. Kirjoittanut Teija Kyllönen.

Vuoden 2009 heinäkuun alusta voimaan tulleen uuden kielilain mukaan Ruotsin kansallisia vähemmistökieliä ovat suomi, saamen kieli, meänkieli, jiddiš ja romanin kieli. Kuluvan vuoden alussa tuli puolestaan voimaan laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä. Lain tarkoituksena on turvata vähemmistökielten säilyminen ja vahvistaa kansallisten vähemmistöjen oikeuksia.

Uuden lain myötä ruotsinsuomalaisten mahdollisuudet saada esimerkiksi omakielisiä palveluja ovat parantuneet. Ruotsinsuomalaisia on noin 500 000, mutta joidenkin arvioiden mukaan Suomesta Ruotsiin muun muassa työperäisesti 1960- ja 70-luvuilla muuttaneita suomalaisia ja heidän jälkeläisiään arvioidaan olevan Ruotsissa jopa lähes 700 000 henkeä. Tällä hetkellä 26 kuntaa Ruotsissa kuuluu suomenkieliseen hallintoalueeseen, jonka piirissä suomenkielisillä ruotsinsuomalaisilla on tiettyjä lailla turvattuja kielellisiä oikeuksia, kuten esimerkiksi saada palveluja ja asioida viranomaisien kanssa omalla äidinkielellään. Kaiken kaikkiaan Ruotsin hallitus satsaa tänä vuonna 80 miljoonaa kruunua kansallisten vähemmistöjen aseman parantamiseen.

Hanasaaren ruotsalais-suomalaisessa kulttuurikeskuksessa järjestettiin 14. huhtikuuta keskustelutilaisuus *Ruotsinsuomalaisuuden herääminen*. Tilaisuudessa pohdittiin, missä määrin suomen kielen asema Ruotsissa on Suomen asia, ja mikä rooli suomen kielellä on ruotsinsuomalaisten keskuudessa. Toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaiset ovat kiinnostuneita suomen kielestä ja erityisesti suomalaisesta kulttuurista. Ruotsissa ollaankin nyt perustamassa Suomessa toimivaa *Svenska nu* -projektia vastaavaa *Finska nu* -verkostoa, jonka tarkoituksena on tarjota esi- ja peruskoululaisille suomenkielisiä kulttuurielämyksiä. Tutkimusten mukaan uusissa sukupolvissa yhä harvempi säilyttää suomen kielen taidon, joten kielenvaihto on siitä syystä erittäin nopeaa. Siksi toimenpiteitä suomen kielen säilyttämiseksi tarvittaisiin pikimmiten.

Vähemmistökielet olivat esillä myös Tukholmassa 6. toukokuuta pidetyssä *Språkrådsdagen*-konferenssissa, jonka järjesti Ruotsin virallinen kielenhuoltoelin *Språkrådet* (Kielineuvosto). Kielineuvosto on osa *Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitosta*, ja sen tehtäviin kuuluu myös suomen kielen käytön edistäminen. Konferenssissa arvioitiin kulunutta vuotta uuden kielilain piirissä. Erityisesti ruotsin ja englannin kielen suhde huolestuttaa, ja Ruotsissa tunnutaankin olevan sitä mieltä, että laista olisi pitänyt tehdä selkeämpi suhteessa englannin kieleen. Englannin koetaan uhkaavaan ruotsin asemaa varsinkin korkeakoulutuksessa. Kielilain tavoitteena on ruotsin aseman vahvistaminen maan ykköskielenä, mutta tapahtumassa korostettiin, ettei se kuitenkaan saa tapahtua vähemmistökielten tai muutenkaan maan monikielisyyden kustannuksella.

Joka tapauksessa tällä hetkellä näyttäisi siis siltä, että suomen kielen muinoin kivikkoinenkin tie Ruotsissa on jatkossa turvatumpi, sillä Ruotsin valtio tukee sen asemaa sekä lainsäädännöllisesti että taloudellisesti aikaisempaa paremmin. Nähtäväksi jää, miten nämä uudistukset käytännössä toteutuvat ja toimivat, mutta tutkimustietoa on aiheesta kuulemma myöhemmin luvassa – jäämme siis odottamaan sitä.

Toukokuun verkkolehdessä omista väitöskirjatutkimuksistaan kirjoittavat Tero Korhonen ja Olli-Pekka Salo. Korhonen käsittelee artikkelissaan autonomian käsitettä kielenopetuksessa, ja Salo puolestaan ruotsinopettajien metaforia ruotsinopettajista ja ruotsin opettamisesta. Sirpa Autio kirjoittaa Saarijärven vieraiden kielten kehittämishankkeen rahoituksella toteutetusta ja oppilaiden itsensä käsikirjoittamasta *Kenkää*-musikaalista, jonka aiheena oli kansainvälisyys, suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus. Opiskelijat Tiina Tanskanen ja Johanna Pynnönen kirjoittavat aineenopettajan opintoja varten suorittamastaan harjoittelusta. Tiina kertoo harjoittelustaan Opetushallituksessa ja Johannan puolestaan saksan kielikerhon pitämisestä. Tarjolla on siis jälleen monipuolisesti luettavaa kielikoulutuksen eri osa-alueilta.

Lehti jää nyt kesätauolle ja seuraava numero ilmestyy elokuun lopussa.

Kirjoittaja on kielikoulutuspolitiikan verkoston koordinaattori ja tutkija.

Tähän artikkeliin liittyvät asiasanat:

kielilaki, ruotsi